..máme doma předškoláka, aneb...co všechno vědět, před nástupem do školy..

PPP Rychnov nad Kněžnou
(Pedagogicko-psychologická poradna)

Změny v roce 2026/2027 – Metodický materiál MŠMT k odkladům PŠD

- Termín zápisu do ZŠ **15. ledna až 15. února**.
- Zápis jako **společenská událost**.
- Systémová podpora asistenta pedagoga ve třídách, ve kterých se vzdělává **alespoň 15 žáků** 1. ročníku základní školy (účinnost od 1. září 2026).
- **Zrušení hodnocení známkou** v 1. a 2. ročníku základní školy (účinnost od 1. září 2027, resp. 1. září 2028 v případě 2. ročníků).
- **Zrušení dodatečných OŠD**.
- **Omezení opakování 1. ročníku** základní školy (účinnost od 1. září 2026).
- Plošné **proškolení pedagogů** MŠ a učitelů 1. stupně ZŠ **v pedagogickém diagnostikování** a vzdělávání heterogenních třídních kolektivů – **předávání výsledků pedagogického diagnostikování z MŠ do ZŠ.**
- Postupný náběh omezení OŠD – v roce 2026 se u dětí narozených nejdříve dne **1. dubna 2020** postupuje podle zákona č. 561/2004 Sb., ve znění účinném do dne 31. srpna 2025;
- (v roce 2027 se u dětí narozených nejdříve dne **1. července 2021** postupuje podle zákona č. 561/2004 Sb., ve znění účinném do dne 31. srpna 2025)

Odklad školní docházky

Požádá-li o to písemně zákonný zástupce dítěte v době zápisu dítěte k povinné školní docházce, odloží ředitel školy začátek povinné školní docházky o 1 školní rok, pokud **zdravotní stav dítěte dlouhodobě neumožňuje jeho účast ve vyučování a tato skutečnost je doložena doporučujícím posouzením:**

a) lékaře, s výjimkou lékaře se specializovanou způsobilostí v oboru praktický lékař pro děti a dorost nebo v oboru pediatrie, nebo klinického psychologa, a

b) školského poradenského zařízení, které přihlédne k posouzení podle písmene a).

Realizace odkladů v PPP/SPC

- Vyšetření bude nadále probíhat jako doposud, tedy v měsících březen-duben

- Na základě konkrétních obtíží se rozhodne, které z pracovišť PPP-SPC bude vyšetření realizovat

Demonstrativní příklady, kdy by neměl být OŠD zpravidla možný:

- Chronická onemocnění horních a dolních cest dýchacích
- Diabetes
- Epilepsie
- Nedokončený vývoj řeči, dyslalie
- Pracovní nezralost
- Socio-emoční nezralost
- Hyperaktivita
- Poruchy pozornosti
- Jiné životní podmínky – dítě z náhradní rodinné péče, dětského domova
- Odlišné kulturní prostředí – cizinec, dítě s odlišným mateřským jazykem
- Nerozvinuté jednotlivé percepce
- Smyslové vady – vady zraku, sluchu, tělesná postižení (kromě kombinací se středním a těžkým mentálním postižením, popř. autismem)
- Aspergerův syndrom/autismus bez významných intelektových poruch

Důvodem OŠD nemůže být pouze situace v rodině – např. rodiče se rozvádějí, chtějí se stěhovat, není jasné, komu bude dítě svěřeno do péče, rodiče pobývají v zahraničí apod.

Demonstrativní příklady, kdy by měl být OŠD zpravidla možný:

- Středně těžké a těžké mentální postižení, souběžné postižení více vadami ve vazbě na mentální postižení nebo autismus

- Závažný zdravotní stav (poúrazový/pooperační), infekční, autoimunitní, onkologická a chronická onemocnění aj.

- Aktuálně probíhá (je naplánována nebo vznikne v průběhu školního roku potřeba) intenzívní léčba a dítě je omezeno v prezenční docházce do školy

A nyní již
k samotným dětem
a školní připravenosti..

Ve výchově věřte v potenciál svého dítěte a veďte ho k samostatnosti…

Naučte své děti zapojovat do každodenních činností

Vytvářejte v nich kompetence, že mohou být samostatné a prospěšné…

Školní připravenost

Připravenost pro školu je úroveň vývoje dítěte, které je schopné se zařadit bez obtíží do výchovně-vzdělávacího procesu po stránce tělesné, duševní, citové a sociální.

Nástup do 1. třídy je krásné, ale i náročné období v životě každého dítěte a jeho rodičů.

vhodný okamžik vstupu = dobrý start

Co je pro dítě před nástupem do školy nejdůležitější?

- Nemusí umět číst, psát ani počítat jako školák. Mnohem důležitější je, aby se postupně učilo: **naslouchat → přemýšlet → vyjadřovat se → pracovat → pozorovat → soustředit se → spolupracovat → zvládat neúspěch → být co nejvíce samostatné.**

- A především: **učit se prostřednictvím hry, rozhovoru a běžných každodenních situací.** U předškolního dítěte je nejdůležitější pozitivní vztah k učení – nikoli množství vyplněných pracovních listů.

- Nejdůležitější je, aby se dítě učilo s radostí a postupně získávalo jistotu, že nové úkoly dokáže zvládat. To je pro úspěšný začátek školní docházky stejně důležité jako jednotlivé dílčí dovednosti.

Fyzická zralost

Obrázek 1: **Filipínská míra** (Žižková, 1996)

- přiměřená výška a váha; filipínská míra; výměna zubů
- celkový zdravotní stav – pozor na častou nemocnost !! (časté absence ve škole)
- otázka případných konkrétních onemocnění – – posouzení v kompetenci pediatra, odborného lékaře atd.

Řečová vyzrálost

- Vyslovuje správně všechny hlásky (i sykavky, rotacismy, měkčení)
- Mluví ve větách, dovede vyprávět příběh, popsat situaci apod.
- Mluví většinou gramaticky správně (tj. užívá správně rodů, čísla, časů, tvarů, slov, předložek aj.).
- Rozumí většině slov a výrazů běžně užívaných v jeho prostředí.
- Má přiměřenou slovní zásobu, umí pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno.
- Přirozeně a srozumitelně hovoří s dětmi a dospělými, vede rozhovor, neskáče druhým do řeči
- Používá přirozeně neverbální komunikaci (gesta, mimiku aj).

Oslabení patrná u dětí, které nepreferují knihy.

Jazyk je také sval.

Zrakové vnímání

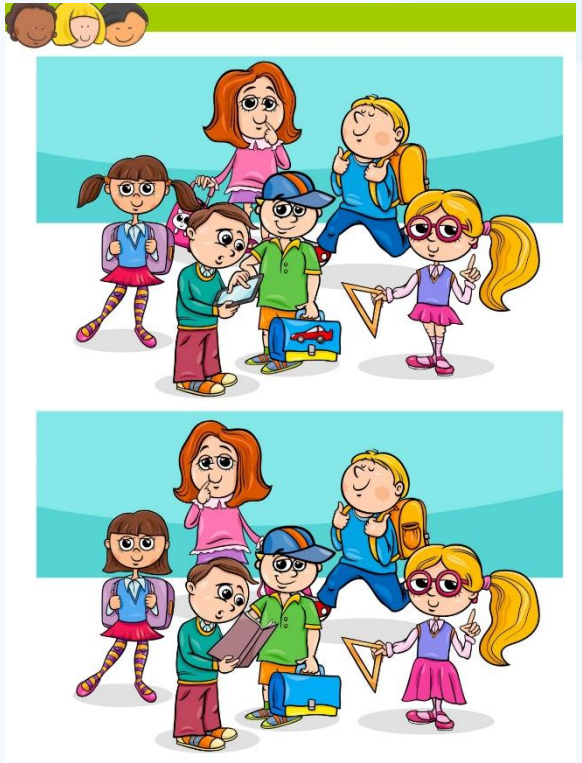

- Rozlišuje a porovnává podstatné znaky a vlastnosti předmětů (barvy, velikost, tvary, materiál, figuru a pozadí)
- Nachází společné a rozdílné znaky.
- Nachází rozdíly na dvou obrázcích, doplní detaily. (Testy zrakové diferenciace.)
- Rozlišuje jednoduché obrazné symboly a značky, jednoduché symboly a znaky s abstraktní podobou (písmena, číslice, základní dopravní značky a piktogramy.).
- Postřehne změny ve svém okolí, na obrázku (co je nového, co chybí). Kimova hra.

Jak zjišťujeme, jak se projevuje, tipy pro procvičení

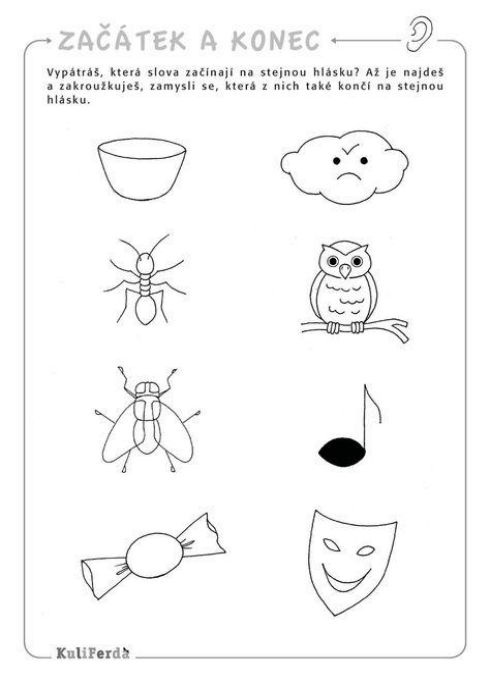

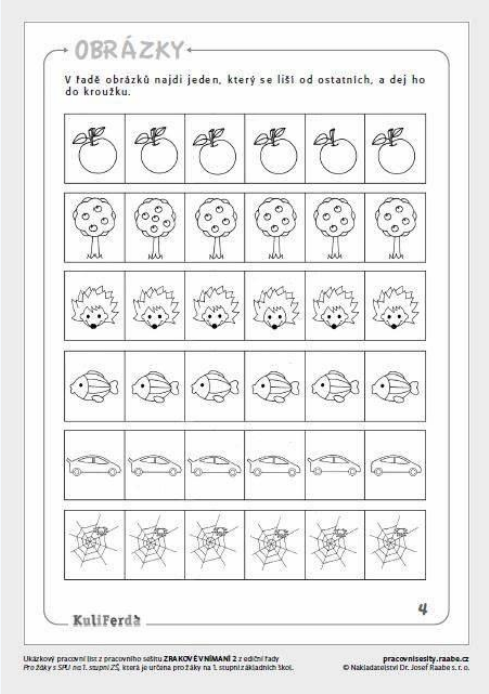

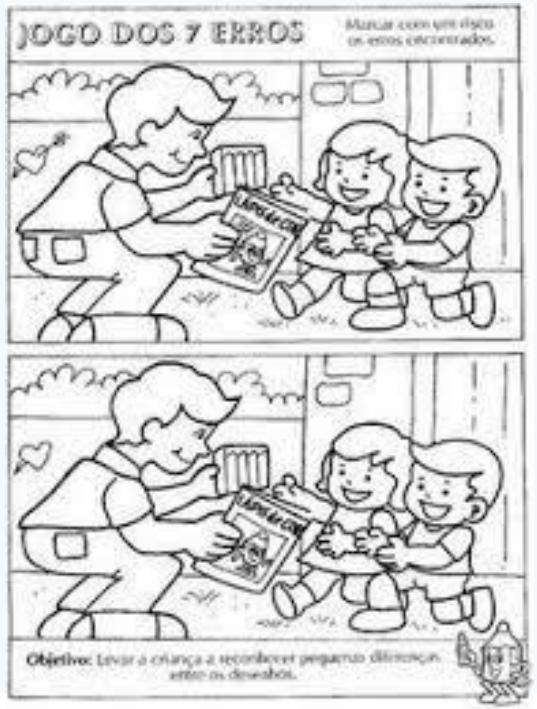

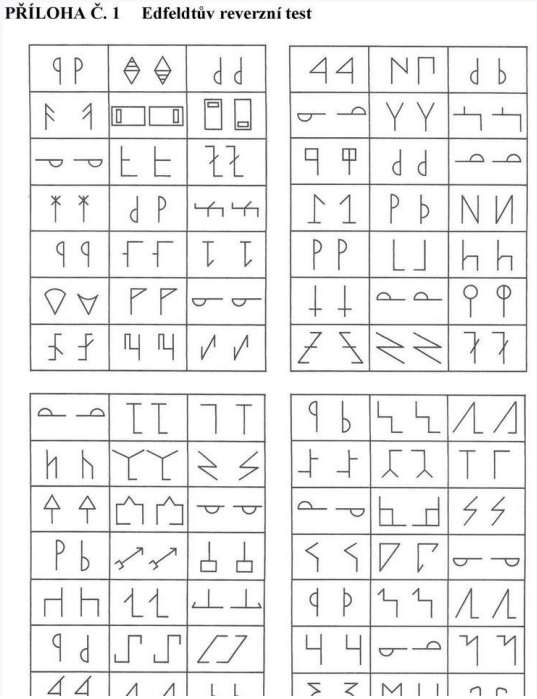

Rozvoj zrakového vnímání:
- bludiště, pracovní listy, ,,škrtni, co je jiné v řadě“, Puzzle, rozstříhané pohlednice, napodobování tvaru, vyhledávání rozdílů, hry MINDOK – den a noc, Schody, Záhadný hrad,

Sluchové vnímání

- Složí slovo z několika slyšených slabik a obrázek z několika tvarů. Rozlišuje zvuky (běžných předmětů a zvuky jednoduchých hudebních nástrojů).
- Rozpozná rozdíly mezi hláskami (měkké/tvrdé, krátké/dlouhé).
- Sluchově rozloží slovo na slabiky, vytleská slabiky ve slově.

Jak zjišťujeme, jak se projevuje, tipy pro procvičení

- Rozvoj naslouchání při čtení, převyprávění příběhu, části děje
- Rytmizace – vytleskej počet slabik
- Sluchová analýza – poznej první hlásku ve slově, jmenuj všechny věci kolem začínající na písmeno P,...slovní fotbal..
- Sluchové rozlišování – rozliší slova tip – typ, zip – sip, lor – rol
- Sluchová paměť – zapamatuje si větu o osmi slovech, velmi důležité pro udržení instrukce od paní učitelky
- Hry - na zapamatování obrázku Brainbox, přijela tetička z ČÍNY,... Albi: Divadlo, Chytré kvízy

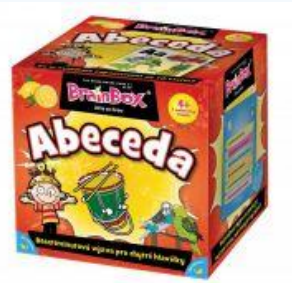

Pozornost a paměť

- Soustředí pozornost na činnost po určitou dobu (cca 10 až 15 minut). Pozornost.
- Nechá se získat pro záměrné učení, dokáže se soustředit i na činnosti, které nejsou pro něj aktuálně zajímavé. Důležité pro školní úkoly.
- Přijme úkol či povinnost, zadaným činnostem se věnuje soustředěně, neodbíhá k jiným, dokáže vyvinout úsilí a dokončí úkol. Ústup od impulzivního chování.
- Záměrně si zapamatuje, co prožilo, vidělo, slyšelo. Je schopno si toto po přiměřené době vybavit a reprodukovat, částečně i zhodnotit. Paměť.
- Pamatuje si říkadla, písničky a básničky.

Jak zjišťujeme, jak se projevuje, tipy pro procvičení

Trénování sluchové paměti a pozornosti:

- Sluchové pexeso – ozvučené krabičky, hledá dvojice zvuků
- Hry typu: Šla babička do městečka, koupila tam …
- Řada slov (jmenujeme ovoce, nářadí, barvy,…) jedno slovo řekneme dvakrát a dítě má za úkol rozpoznat, které slovo se opakovalo – začínáme například se 4 slovy a postupně rozšiřujeme

Trénování zrakové paměti:

- Pexeso, pexetrio – vybereme a prohlídneme si 6 obrázků, které otočíme a dítě má za úkol poskládat řadu tak, jak si ji zapamatovalo
- Hry typu: Co se v místnosti změnilo?, Dobble

Motorika

- Je zručné při zacházení s předměty denní potřeby (pracuje se stavebnicemi, modeluje, stříhá, kreslí a maluje, skládá papír, vytrhává, nalepuje, správně otáčí listy v knize apod.).
- Zvládá činnosti s drobnějšími předměty (korálky).
- Řadí zpravidla prvky zleva doprava – příprava na psaní. Rozlišuje pravou a levou stranu, pravou i levou ruku (může chybovat).
- Tužku drží správně, tj. dvěma prsty, třetí podložený s uvolněným zápěstím. Trénink správného úchopu – trojhranné tužky a pera.
- Vede stopu tužky, tahy jsou při kreslení plynulé, obkresluje, vybarvuje, v kresbě přibývají detaily, kresba postavy.
- Zvládá kreslit čáry, kruhy, spirály, vlnovky, horní a dolní oblouky, smyčky, geometrické obrazce a písmena
- Napíše hůlkovým písmem své jméno, označí si výkres svojí značkou, písmenem.

Jak zjišťujeme, jak se projevuje, tipy pro procvičení

- Rozvoj hrubé motoriky – pohybové aktivity, jízda na kole, plavání, sportovní kroužky
- Rozvoj jemné motoriky, grafomotorika - provádíme na co největší ploše, pohyb vychází z ramene a ruka se postupně uvolňuje přes loket, zápěstí – kruh, ovál se změnou směru a kličky (horní i dolní)
- Míchání, válení, skládání, kreslení do mouky, na tabuli, na balící papír

tip: Bednářová: Jak se pastelky učily kreslit

Pracovní návyky

- akceptovat úkoly a pracovat podle pokynů,
- respektovat určitá pravidla,
- zvládnout drobné povinnosti (úklid hraček, oblečení, pomoc v domácnosti),
- přijmout daný program dne,
- součástí návyků jsou návyky hygienické a sebeobsluha.

Dítě by mělo být vedeno k samostatnosti.

Předmatematické představy

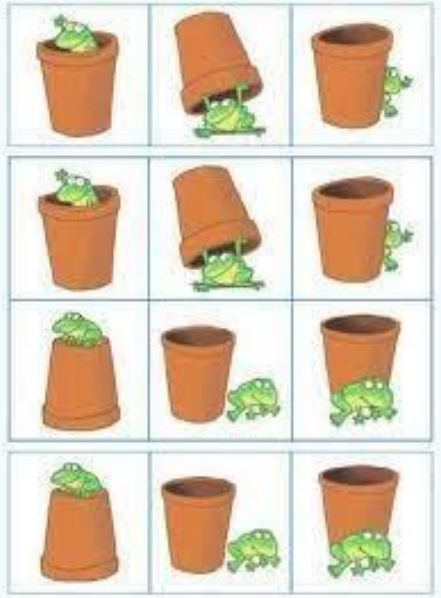

- Třídí, seskupuje a přiřazuje předměty dle daného kritéria, (korálky podle barvy, tvaru a velikosti).
- Chápe jednoduché vztahy a souvislosti, řeší jednoduché problémy a situace, slovní příklady, úlohy, hádanky, rébusy a labyrinty.
- Rozumí časoprostorovým pojmům, např. „dříve, později, včera, dnes“
- Rozumí prostorovým pojmům, např. „nad, pod, dole, nahoře, uvnitř, vedle“
- Rozumí pojmům označující velikost, hmotnost, např. dlouhý, krátký, malý, velký, těžký, lehký + opaky a nadřazené pojmy.
- Rozlišuje a porovnává vlastnosti předmětů.

Jak zjišťujeme, jak se projevuje, tipy pro procvičení

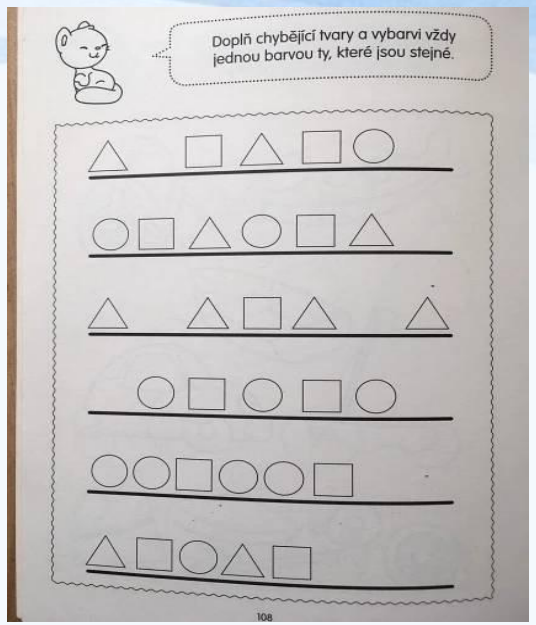

- Doporučujeme pracovat na správné směrovosti – při čtení ukazovat prstem, aby si dítě zvykalo na oční pohyby zleva doprava.
- Dále je vhodné využít obrázky dějové posloupnosti.
- Pro správný rozvoj je vhodné s předměty manipulovat (přemísťovat je fyzicky)
- Učit postřehovat bez počítání po jedné – kostka u člověče, nezlob se
- Hromádky předmětů a jejich porovnávání (pojmy více/méně/stejně)
- Hry: Chytrá lokomotiva

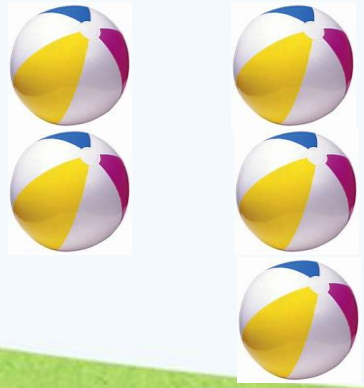

Sociální zralost

- Uplatňuje základní společenská pravidla – zdraví, poděkuje, omluví se.
- Navazuje kontakty s dítětem i dospělými, komunikuje s nimi.
- S dětmi, ke kterým pociťuje náklonnost, kamarádí.
- K ostatním dětem se chová přátelsky, citlivě a ohleduplně (dělí se o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělí si úlohy, všímá si, co si druhý přeje).
- Je schopno brát ohledy na druhé (dokáže se dohodnout, počkat, vystřídat se, pomoci mladším).
- Nebojí se odloučit na určitou dobu od svých blízkých (např. při vyšetření v PPP).
- Je ve hře partnerem (vyhledává partnera pro hru, v zájmu hry se domlouvá, rozděluje a mění si role).
- Zapojí se do práce ve skupině, při společných činnostech spolupracuje, přizpůsobuje se názorům a rozhodnutí skupiny.

Všeobecná vyzrálost

- Pozorně poslouchá či sleduje se zájmem filmové, dramatické či hudební představení, zaujme jej výstava obrázků, návštěva zoo, farmy…
- Je schopno se zúčastnit dětských kulturních programů, zábavnýchakcí, slavností, sportovních akcí.
- Své zážitky komentuje; vypráví, co vidělo, slyšelo, zažilo. Dokáže i říci, co bylo zajímavé, co bylo správné a co ne.
- Zajímá se o knihy, zná mnoho pohádek a příběhů, má své oblíbené hrdiny.
- Hraje tvořivé a námětové hry na školu, rodiny, cestování, lékaře.
- Postupuje dle pokynů.
- Pracuje samostatně.

Celková vyzrálost

- Orientuje se ve svém prostředí – doma, ve škole, v blízkém okolí, ví, kde bydlí, kam chodí do školky, kde jsou obchody, hřiště, kam se obrátí, když je v nouzi.
- Zvládá běžné praktické činnosti a situace – dovede vyřídit vzkaz, nakoupit a zaplatit v obchodě, říct si o to, co potřebuje, ptá se na to, čemu nerozumí, dbá na čistotu, samostatně se obslouží, zvládá drobné úklidové práce, je schopné se starat o rostliny či drobná domácí zvířata.
- Ví, jak se má chovat, např. doma, v MŠ, na veřejnosti, u lékaře, divadle, na chodníku na ulici, při setkání s cizími a neznámými lidmi a snaží se to dodržovat.

Rizika nástupu/odkladu školní docházky

- **Pokud dítě není školsky zralé a nastoupí do školy** – hrozí neúspěch, špatné známky, nechuť, nedostatek motivace, špatný vztah ke škole a učení, strach, častější nemocnost, problematické vztahy se spolužáky, …

- **Pokud je odklad školní docházky u dítěte zralého a školsky připraveného** – hrozí nedostatek zájmu o školní práci, snížení motivace, nuda, vyrušování, zlobení a problematické vztahy se spolužáky, …

Radu, doporučení a informace můžete hledat u:

- učitelek MŠ, učitelek ZŠ při zápisu
- pracovníků ŠPZ (PPP, SPC)
- pediatra, ošetřujícího lékaře
- logopeda

Prostor pro Vaše dotazy

..... děkuji za pozornost